

under the circumstances of pressure or undue influence by the prosecutor becomes absolute grounds for refusal of approval of this agreement by the court, because the law provides sufficient remedies of the rights and interests of the suspect (accused). Also it should be noted that the institution of criminal proceedings under the agreements is imperfect and some of its provisions indicate the violation of constitutional rights and liberties of the citizen.

Keywords: *An agreement on reconciliation, the special forms of criminal proceedings, the institute of the settlement agreement, the institute of the plea agreement, the criminal proceeding.*

УДК 364.632-053.2/6

Кулакова Н. В., Білоус В. П.
Національна академія внутрішніх справ

ВІКТИМОЛОГІЧНА ПРОФІЛАКТИКА КОРИСЛИВО-НАСИЛЬНИЦЬКИХ ЗЛОЧИНІВ ЩОДО НЕПОВНОЛІТНІХ

В статті досліджуються особливості віктимологічної профілактики корисливо-насильницьких злочинів щодо неповнолітніх, визначено рівні, об'єкти та суб'єкти віктимологічної профілактики досліджуваних злочинів.

Ключові слова: *віктимологічна профілактика, корисливо-насильницькі злочини, неповнолітня жертва, об'єкти віктимологічної профілактики, суб'єкти віктимологічної профілактики.*

Злочинність, як прояв протиправних посягань, є однією з актуальних проблем нашої держави, а протидія їй – важливий напрямок діяльності держави в цілому, та правоохоронних державних органів зокрема.

За всіх часів корисливо-насильницька злочинність сприймалася як серйозна загроза найвищим соціальним цінностям, що зумовлювало суспільний запит на вироблення дієвих форм протидії та засобів захисту інтересів людей, суспільства і держави від корисливих насильницьких злочинних посягань, зниження ризику стати жертвою цих злочинів.

Зважаючи на існуючі реалії, варто зазначити, що особливою категорією жертв зазначеної групи злочинів являються неповнолітні, як одна з найбільш вразливих верств населення, оскільки вони серед жертв будь-яких злочинів, в тому числі і корисливо-насильницької спрямованості мають найменші можливості захисту своїх прав і, безсумнівно, володіють підвищеною віктимністю. Високий рівень віктимізації неповнолітніх безсумнівно є показником недоліків у існуючій системі заходів профілактики, в тому числі віктимологічної.

Дослідженням корисливо-насильницьких злочинів здійснювали багато вітчизняних та зарубіжних вчених, зокрема Ю. М. Антонян, В. В. Василевич, В. В. Голина, Б. М. Головкін, І. М. Даньшин, О. М. Джужа, В. І. Задорожний, А. П. Закалюк, А. Ф. Зелінський, М. Г. Колодяжний, В. М. Кудрявцев, Н. В. Кулакова, Д. В. Рівман, В. І. Шакур та ін.

Крім цього, наявні кримінологічні дослідження злочинності щодо неповнолітніх, які здійснювали Л. М. Іванова, С. С. Косенко, Л. В. Левицька, О. О. Луцак, М. Ю. Самченко, однак у працях останніх відсутня або неповною мірою відображена

проблема корисливо-насильницької злочинності щодо неповнолітніх та особливостей їх профілактики.

Корисливо-насильницька злочинність вже ставала об'єктом кримінологічних досліджень, а отже існують певні наукові розробки та рекомендації щодо їх віктимологічної профілактики. Однак, на нашу думку, ефективність їх застосування щодо категорії неповнолітніх є сумнівною. Таку позицію пояснюємо тим, що наявні знання про злочини корисливо-насильницької спрямованості сформовані переважно на основі дослідження хоча формально і однорідних, проте якісно інших справ, адже ситуація і обстановка вчинення злочину щодо неповнолітніх обумовлена особливостями соціального буття самих неповнолітніх. У зв'язку з цим вважаємо, що корисливо-насильницькі злочини щодо неповнолітніх варто піддати самостійному дослідженню, результати якого дадуть можливість розробити систему дієвих заходів віктимологічної профілактики корисливо-насильницьких злочинів щодо неповнолітніх.

Зважаючи на вищезазначене **метою статті** є визначення особливостей віктимологічної профілактики корисливо-насильницьких злочинів щодо неповнолітніх, охарактеризувати її рівні, об'єкти та суб'єкти.

До корисливо-насильницьких злочинів відносяться багато складів злочинів, які визначаються за сукупністю двох критеріїв: корисливим мотивом та насильницьким способом вчинення. Проте, зважаючи на значну поширеність окремих злочинів корисливо-насильницької спрямованості щодо неповнолітніх, у цій статті дослідимо наступні: насильницький грабіж (ч. 2 ст. 186 КК України); розбій (ст. 187 КК України); вимагання (ст. 189 КК України).

Питома вага корисливо-насильницьких злочинів у структурі злочинності складає близько 7,2%. Проте враховуючи суспільну небезпеку та важливість суспільних відносин, на які посягають ці злочини варто визнати, що розробка та впровадження заходів їх запобігання є пріоритетними напрямками діяльності науковців та практиків.

Відповідно до даних Міністерства внутрішніх справ України [1] та Генеральної прокуратури України [2] протягом 2012–2014 рр. кількість неповнолітніх потерпілих від грабежів і розбоїв становить всього 2710, з них 590 малолітніх (21,8%). В часових та видових межах вони розподілені наступним чином: неповнолітніх потерпілих від грабежів: 2012 р. – 968 (з них 195 малолітніх), 2013 р. – 869 (з них 198 малолітніх), 2014 р. – 564 (з них 143 малолітніх); неповнолітніх потерпілих від розбоїв: 2012 р. – 117 (з них 18 малолітніх), 2013 р. – 101 (з них 16 малолітніх), 2014 р. – 91 (з них 25 малолітніх).

Статистичні дані про вчинені відносно неповнолітніх вимагання в існуючій формі звітності взагалі не виокремлюються, тому ми застосували вибірковий метод дослідження судової практики. Згідно нашого дослідження із загальної сукупності вимагань близько 20,0% вчиняються саме щодо неповнолітніх. При цьому близько 18,0% неповнолітніх потерпілих від вимагань є малолітніми.

Варто зазначити, злочини даної категорії характеризуються високим рівнем латентності, а тому офіційна статистика не відображає реального її стану. Зокрема, за результатами наукового дослідження корисливо-насильницької злочинності щодо неповнолітніх, проведеного у Російській Федерації, латентна частина грабежів та

розбоїв, вчинюваних щодо неповнолітніх складає до 70,0 %, а вимагань – до 90,0% [3, 7]. Спираючись на це, можемо уявити реальну кількість вчинюваних корисливо-насильницьких злочинів щодо неповнолітніх, яка є доволі невтішною.

Аналізуючи корисливо-насильницькі злочини щодо неповнолітніх пропонуємо розглянути наступні їх кримінологічні характеристики: спосіб, місце, час їх вчинення та предмет посягання, а також особу злочинця та потерпілого.

Характеризуючи спосіб вчинення досліджуваних злочинів вважаємо за необхідне наголосити на взаємозалежності способу та суспільної небезпеки злочину. Відомо, що основним об'єктом таких злочинів визнають відносини власності. Проте, як правило, матеріальна шкода при вчиненні цих злочинів є незначною, тому ми схилиємось до думки, що їх суспільна небезпека більшою мірою визначається характером та наслідками насильства, застосованого до неповнолітнього потерпілого.

Способи вчинення насильницького грабежу визначені безпосередньо у диспозиції ч. 2 ст. 186 КК України, а саме: 1) поєднаний з насильством, яке не є небезпечним для життя чи здоров'я потерпілого; 2) з погрозою застосування такого насильства. Відповідно до нашого дослідження 75,0 % грабежів відносно неповнолітніх вчиняються шляхом першого способу, та 25,0 % з них – за допомогою другого способу.

Способи вчинення розбоїв також визначені законодавством та є аналогічними з попередньо розглянутими способами вчинення грабежів – застосування або погроза застосування насильства. Проте, однією з ознак відмежування грабежу та розбою є характер насильства (для кваліфікації діянь як розбою насильство повинно бути небезпечне для життя і здоров'я потерпілого). Результати вивчення судової практики показали, що при вчиненні розбоїв щодо неповнолітніх частіше здійснюється погроза застосування насильства (у 76,7 %), відповідно застосування насильства у таких випадках здійснюється у 23,3 %.

Вивчення судової практики про вимагання, вчинених відносно неповнолітніх дає можливість виділити три основні способи вчинення цих злочинів, а саме: застосування насильства, погроза застосування насильства та погроза розголошення відомостей, які зазвичай є не правдивими, проте небажаними неповнолітнім потерпілим для розголошення. Зазначені способи за частотою вчинення розподілись так: погроза застосування насильства – 73,1 %, застосування насильства – 19,2 % та погроза розголошення відомостей – 7,7 %.

Характеризуючи місце вчинення корисливо-насильницьких злочинів щодо неповнолітніх слід відмітити, що дані злочини можемо віднести до вуличних. В науковій літературі зазначається, що в структурі вуличної злочинності грабежі складають близько 14,0 %, розбої – 12,0 % [4]. Про «вуличні» вимагання, такі дані відсутні, проте відомо, що майже третина всіх вимагань вчиняються на вулиці [5]. Місцем вчинення вимагань, як і інших корисливо-насильницьких злочинів щодо неповнолітніх, за результатами нашого вивчення судової практики, як правило, є вулиця.

Так, якщо говорити про місця вчинення грабежів щодо неповнолітніх, то 53,1 % з них вчиняються на вулиці, 12,5 % – поруч або в навчальному закладі, 9,4 % - в парках, 3,1 % – в під'їздах житлових будинків, та 21,9 % в інших місцях. До інших, зокрема, відносяться розважальні заклади (кафе, комп'ютерні клуби), вокзали (автовокзали),

лісосмуги та ін.

Розбої відносно неповнолітніх вчиняються в переважній більшості на вулицях – 63,3 %, в парках і під'їздах – по 10,0 %, крім цього близько 3,3 % вчиняються поруч або в навчальних закладах, та 13,3 % відноситься до інших місць, наприклад на ринках, громадських зупинках та ін.

Місця вчинення вимагань відносно неповнолітніх також суттєво не відрізняються від місць вчинення раніше аналізованих злочинів. Зокрема, близько 50,0 % вимагань вчиняються на вулицях, 19,2 % – поруч або в навчальних закладах, 7,7 % в парках, 3,8 % в під'їздах, та 19,2 % – в інших місцях.

Наступною кримінологічною характеристикою досліджуваних злочинів є час їх вчинення. досліджувані злочини вчиняються переважно у денний та вечірній час. Це можна пояснити тим, що якраз у цей час неповнолітні звільняються від навчання та проводять своє дозвілля.

Тепер пропонуємо розглянути предмет посягання, та таким чином визначити що саме потрібно злочинцю, заради яких цінностей він вчиняє злочин. Так, предметом посягання при вчиненні грабежу найбільш частіше є мобільні телефони, що викрадається у 50,0 % випадків, близько 11,0 % припадає на іншу портативну техніку (mp-3 плеєри, планшети) та на гроші, ювелірні вироби стають предметом цього злочину у 6,5 % випадків, 8,7 % припадає на одяг (шкіряні куртки, спортивний одяг), до інших (гаманці, сумки, велосипеди) відноситься 13,0 %.

Характерними предметами злочинного посягання при розбоях, вчинених відносно неповнолітніх є мобільні телефони – 50,0 %, інша портативна техніка – 16,6 %, гроші – 16,6 %, одяг – 2,8 %, інше – 13,9 % (ювелірні вироби, велосипеди, ноутбуки та ін.).

Окрім вищезазначеного хочемо звернути увагу на те, що корисливо-насильницькі посягання на неповнолітніх часто мають груповий характер. Зокрема, згідно нашого дослідження, близько 25,0 % грабежів, 53,0 % розбоїв та 20,0 % вимагань щодо неповнолітніх вчиняються групою осіб.

Характеризуючи особу злочинця досліджуваної групи злочинів, слід зазначити, що в переважній більшості це соціально невлаштована молодь віком від 14 до 30 років, переважно чоловічої статі, якій властивий нижчий від своїх ровесників освітній рівень, переважно не зайнята трудовою і навчальною діяльністю, не має постійних доходів, яка не виконує чи неналежно виконує зумовлені віковими нормами соціальні ролі, а особистий розвиток більшості з них відбувається у суспільно неприйнятному руслі.

Підґрунтям віктимологічної профілактики злочинності щодо неповнолітніх має стати вивчення особи неповнолітніх потерпілих. Вивчення особи неповнолітніх потерпілих корисливо-насильницьких злочинів дає можливість встановити зв'язок між її індивідуальними характеристиками та наслідком у вигляді віктимізації та реалізації як жертви злочину.

Вченими-кримінологами встановлено, що деяким категоріям осіб притаманні риси психологічного, фізичного, морального характеру, які створюють підвищену можливість таких людей стати жертвами злочину. Неповнолітніх традиційно відносять до числа осіб, яким притаманна підвищена віктимність.

Ряд психологічних особливостей віку неповнолітніх: довірливість, наївність,

допитливість, невміння адекватно реагувати на ситуацію, що швидко змінюється через незавершеність морального формування, відставання психічного розвитку від фізичного, перевага в психічній діяльності процесів збудження над процесами гальмування, а інколи і просто фізична слабкість та ін. сприяють становленню жертв злочинів цього віку [6, 14].

Нашим дослідженням встановлено, що найбільшою віктимністю наділені неповнолітні чоловічої статі. Так, питома вага неповнолітніх потерпілих чоловічої статі при грабежах становить 70,3 %, а жінок відповідно – 29,7 %.

Якщо говорити про неповнолітніх потерпілих від розбоїв, то їх розподіл за статевою ознакою наступний: чоловіків – 81,2 %, жінок – 19,7 %.

При вивченні судової практики про притягнення винних осіб до відповідальності за вчинення вимагань щодо неповнолітніх встановлено, що потерпілих чоловічої статі – 92,6 %, жіночої – 7,4 % відповідно.

Отже, в “групу ризику” можемо віднести неповнолітніх осіб чоловічої статі, віком 14-17 років, які володіють низкою індивідуальних віктимних властивостей, що зумовлені більшою мірою віком самого потерпілого.

Проблеми запобігання і профілактики злочинів завжди були і є актуальними. Але здебільшого наукові розробки у цій сфері здійснюються крізь призму особи злочинця. Таким чином, при здійсненні превентивних заходів, спрямованих на захист від протиправних посягань вся увага зосереджена на правопорушникові. Жертва ж злочину, як правило, залишається поза увагою і, як наслідок, заходи впливу розробляються і здійснюються стосовно потенційних злочинців з метою недопущення чи припинення їх злочинної діяльності, а також виправлення тих, хто вчинив злочин. Вважаємо, що при розробці і реалізації профілактичних заходів обов’язково повинні враховуватись питання скорочення віктимної схильності окремих осіб, а особливо неповнолітніх. Адже потенційні потерпілі також мають потребу у профілактичному впливі.

Зазначена проблема є не новою, а тому теорії та практиці віктимології відомий віктимологічний напрям кримінологічної профілактики. Віктимологічна профілактика – це специфічна діяльність соціальних інститутів, спрямованих на виявлення, усунення або нейтралізацію факторів, обставин, ситуацій, які формують віктимну поведінку та обумовлюють вчинення злочинів, виявлення груп ризику та конкретних осіб з підвищеним ступенем віктимності з метою відновлення та активізації захисних властивостей, а також розробки або удосконалення засобів, що існують для захисту громадян та конкретних осіб від злочинів” [7, с. 116].

Віктимологічна профілактика корисливо-насильницьких злочинів щодо неповнолітніх здійснюється на трьох рівнях: *загальносоціальному* (вирішення соціально-економічних та культурно-виховних завдань, що спрямовані на усунення або нейтралізацію причин та умов, що сприяють кримінальній віктимізації неповнолітніх та зниження рівня віктимності); *спеціальному* (передбачає здійснення державними органами, громадськими об’єднаннями та окремими громадянами заходів, які спрямовані на попередження злочинів шляхом недопущення реалізації віктимних якостей неповнолітніх); *індивідуальному* (заходи індивідуальної профілактичної діяльності неповнолітніми, які, судячи з аналізу їх поведінки або сукупності особистісних характеристик, можуть з великою часткою вірогідності стати

жертвами корисливо-насильницьких посягань. Ці заходи спрямовані на підвищення активності їх захисних реакцій, а також забезпечення їх особистісної, майнової та іншої безпеки).

Об'єктами віктимологічної профілактики корисливо-насильницьких злочинів щодо неповнолітніх є: *на загальносоціальному рівні* – кожен неповнолітній, не залежно від ступеня індивідуальної віктимності. Основним завданням віктимологічної профілактики на даному рівні є створення системи ефективного соціального захисту всіх неповнолітніх від можливої віктимізації. Для цього потрібно удосконалювати законодавство щодо забезпечення правового статусу дітей, забезпечення належного функціонування соціальних служб, фондів допомоги, реабілітаційних центрів та інших закладів захисту неповнолітніх жертв злочинів, підготовка спеціальних кадрів для такої роботи; *на спеціальному рівні* – окремі групи неповнолітніх, зокрема до них можна віднести школярів, студентів, особливо, які проживають в гуртожитках, оскільки останні наділені підвищеною віктимністю; *на індивідуальному рівні* – неповнолітні, які судячи з аналізу їх поведінки та сукупності особистісних характеристик, можуть з великою вірогідністю стати жертвами злочинів корисливо-насильницької спрямованості.

Вважаємо за необхідне окрему увагу приділити діяльності суб'єктів, що мають можливість розробити та застосовувати заходи віктимологічної профілактики щодо неповнолітніх. На нашу думку, їх можна поділити на дві групи: спеціалізовані та неспеціалізовані. Так, до першої групи відносяться ті суб'єкти, які діють в межах наданої їм компетенції, а саме: органи виконавчої влади та місцевого самоврядування, правоохоронні органи, органи освіти, охорони здоров'я, соціального захисту і зайнятості населення, а також юридичні організації підприємств, організацій тощо. До другої групи – суб'єкти, які беруть участь в профілактичній роботі за власною ініціативою, або ж за дорученням державних органів, а саме: комерційні і некомерційні організації, підприємства та установи, політичні партії та громадські установи, об'єднання та молодіжні формування, профспілки, заклади фізичного виховання та спорту, охоронні служби, засоби масової інформації, різного роду асоціації та співтовариства, благодійні структури та релігійні організації та ін. Окрему категорію суб'єктів профілактичної роботи з неповнолітніми є власне сім'я, в якій вони проживають.

Серед суб'єктів віктимологічної профілактики найвищий, за оцінкою експертів, показник ефективності (83,6 %) мають органи внутрішніх справ (міліція). Високі показники ефективності мають також органи освіти (54,7 %); громадські формування, створювані на добровільній основі (громадські пункти охорони порядку та ін.) (35,1 %); громадяни, що беруть участь в діяльності державних, у тому числі правоохоронних органів (наприклад, позаштатні співробітники міліції) (31,9 %); органи прокуратури (18,7 %) [8, с. 25].

Як вже зазначалось, чи не найбільшу роль у цій діяльності відіграють правоохоронні органи, проте враховуючи багатогранність віктимологічної профілактики необхідно зазначити, що виконати такий масив роботи якісно, а не формально, можливо лише координуючи діяльність з іншими суб'єктами. Тому ми дотримуємось думки, що головним завданням, яке стоїть перед співробітниками правоохоронних органів при вивченні обставин, що сприяють віктимізації

неповнолітніх та застосуванні заходів щодо її зниження, виявлення найбільш типових особистісних якостей, характеристики поведінки і віктимних ситуацій, що сприяють підвищенню індивідуальної віктимності, на основі даних про тих неповнолітніх, що стали потерпілими корисливо-насильницьких злочинів [9]. Використовуючи таку інформацію інші суб'єкти можуть безпосередньо проводити профілактичні заходи.

Окрім цього важливу роль у здійсненні віктимологічної профілактики відіграють заклади освіти, де в ході освітнього процесу учні, студенти засвоюють фундаментальні знання про правила поведінки, які зменшують ризик стати жертвою. Так, деякі науковці обґрунтовують необхідність запровадження навіть в дошкільних закладах спеціальні програми по віктимологічному вихованню [10].

Проте, варто зазначити, що для забезпечення цього слід організувати належну підготовку педагогів, тобто включити до навчальної програми педагогічних ВНЗ курсу з основ віктимологічних знань.

Неможливо не згадати про те, яку роль відіграють засоби масової інформації у здійсненні віктимологічної профілактики. Інформування населення, бодай, про факти вчинення злочинів сприяють готовності до можливості виникнення ситуацій, пов'язаних з вчиненням відносно нього правопорушень. Проте таке інформування повинно здійснюватись з допущених потерпілим помилок, особливостями взаємодії жертви та правопорушника, настановами та порадами щодо поведінки при виникненні подібних ситуацій позитивно впливають на зниження рівня віктимності неповнолітніх.

Також варто наголосити на можливості використання різного роду об'єднань, молодіжних формувань, волонтерських організацій, які сьогодні набули широкої популярності для здійснення віктимологічної профілактики. Зокрема, такі організації можуть проводити низку заходів – лекції, бесіди, практичні заняття, тренінги, роз'яснювальні роботи серед неповнолітніх. Зазначеними організаціями також може здійснюватись розробка та розповсюдження пам'яток з інформацією про те як не стати жертвою злочину, або з алгоритмом дій у підозрілих ситуаціях, або у ситуаціях, коли особа опинилася жертвою злочину чи про правила поведінки при взаємодії жертви та правопорушника.

Отже, злочини корисливо-насильницької спрямованості щодо неповнолітніх з кримінологічної точки зору якісно різняться від злочинів цієї ж групи, які вчиняються щодо дорослих. Ряд психологічних та фізичних властивостей неповнолітніх, з одного боку, сприяють становленню жертви корисливо-насильницьких посягань, а з іншого – вимагають особливого підходу при здійсненні заходів віктимологічної профілактики.

Використані джерела:

1. Лист ГПУ від 24.02.2015 р. № 23-266 вих-15 Про надання інформації
2. Лист ДІАЗ МВС України від 05.03.2015 р. № 16/2-31 Про надання інформації
3. *Иванова Л. М.* Криминологическая характеристика корыстно-насильственных преступлений, совершаемых в отношении несовершеннолетних, и их предупреждение : автореферат дис. ... канд. юрид. наук (12.00.08) / Л. М. Иванова. – Иркутск, 2007. – 26 с.
4. *Краюшкина М. М.* Актуальные вопросы уличной преступности / М. М. Краюшкина // Вестник Воронежского института МВД России. – 2012. – № 4. – С. 66-71 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://cyberleninka.ru/article/n/aktualnye-voprosy-ulichnoy-prestupnosti>
5. *Колодяжний М. Г.* Криминологічна характеристика вимагань, поєднаних з насильством / М. Г. Колодяжний // Борьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). – 2007. – № 16. – С. 70-78.

6. Джужа О. М., Моїсєєв Є. М. Проблеми потерпілого від злочину (кримінологічний та психологічний аспекти) : навчальний посібник. – Київ : Українська академія внутрішніх справ, 1994. – 51 с.
7. Профілактика злочинів : підручник / О. М. Джужа, В. В. Василевич, О. Ф. Гіда та ін. ; за заг. ред. докт. юрид. наук, проф. О. М. Джужи. – К. : Атіка, 2011. – 720 с.
8. Окс Л. Е. Виктимологическая характеристика и профилактика корыстно-насильственной преступности в условиях мегаполиса : автореферат дис. ... канд. юрид. наук. (12.00.08) / Л. Е. Окс. – Москва, 2009. – 32 с.
9. Майоров А. В. О необходимости изучения поведения жертв противоправных деяний / А. В. Майоров // Вестник Челябинского государственного университета. Право. Вып. 15. – 2008. – № 8. – С. 110-113.
10. Волкова Т. Виктимологическая профилактика. Требуется обучение населения правилам безопасного поведения / Т. Волкова // Российская юстиция, 2003 г. – Вып. 1. – С. 69.

Кулакова Н. В., Белоус В. П. Виктимологическая профилактика корыстно-насильственных преступлений в отношении несовершеннолетних.

В статье исследуются особенности виктимологической профилактики корыстно-насильственных преступлений в отношении несовершеннолетних, определены уровни, объекты и субъекты виктимологической профилактики исследуемых преступлений.

Ключевые слова: *виктимологическая профилактика, корыстно-насильственные преступления, несовершеннолетняя жертва, объекты виктимологической профилактики, субъекты виктимологической профилактики.*

Kulakova N., Bilous V. Victimological prevention mercenary violent crimes against minors.

The article examines the specific characteristics of victimological prevention mercenary violent crimes against minors, defined levels, objects and subjects of victimological prevention of examined crimes.

Keywords: *victimological prevention, mercenary violent crimes, minor victim, objects of victimological prevention, subjects of victimological prevention.*

УДК 351.862.22

Кулакова Н. В.
Національна академія внутрішніх справ

**ОХОРОНА КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ УКРАЇНИ
У КРИМІНОЛОГІЧНОМУ ВИМІРІ**

В статті досліджується охорона об'єктів культурної спадщини в Україні у кримінологічному вимірі; аналізується законодавство, яким передбачається та гарантується охорона культурної спадщини.

Ключові слова: *культура, культурне надбання, культурна спадщина, культурні цінності, охорона, культурної спадщини, об'єкти охорони культурної спадщини, кримінологічний вимір.*

Наріжним каменем гуманітарної політики нашої держави залишається збереження культурної спадщини, як є невід'ємної частини світового культурного надбання. Збереження і примноження культурного надбання забезпечується системою правових та організаційно-управлінських заходів. Базові принципи охорони об'єктів культурної спадщини зафіксовані в Основному законі держави, ратифікованих парламентом України міжнародних конвенціях, законодавчих актах щодо